

Karolina H. Przednowek

Streszczenie pracy doktorskiej pt.: *Lekkoatletyka w Polsce w latach 1969–1989*

Pod koniec istnienia „Wunderteamu”, w połowie lat sześćdziesiątych XX wieku, polska lekkoatletyka zaczęła popadać w kryzys. Szybki rozwój lekkoatletyki na świecie spowodował, iż lekkoatletyka krajowa nie była w stanie nadążyć za postępem światowym. Nastąpiło znaczne rozszerzenie czołówki światowej we wszystkich konkurencjach lekkoatletycznych na niespotykanym wówczas wysokim poziomie. Ta trudna sytuacja odzwierciedliła występ polskich lekkoatletów na igrzyskach w Meksyku, którzy zdobyli zaledwie dwa medale. Rok później występ na ME w Atenach w 1969 roku również wypadł poniżej oczekiwań.

W roku jubileuszu 50-lecia PZLA 1969 roku, rozpoczął się nowy etap w rozwoju polskiej lekkoatletyki. Program działania PZLA opracowany na lata 1969–1972 zawierał ambitne odrobienia dystansu do czołówki światowej. Obejmował bogaty wachlarz problemów mających wpływ na poprawę naboru, szkolenia młodzieży oraz kadr PZLA. Myślą przewodnią opracowanego programu na odcinku szkoleniowo-sportowym była intensyfikacja pracy na wszystkich szczeblach organizacyjnych przy jednoczesnym ustaleniu zadań dla każdej organizacji oraz współpraca z jednym ośrodkiem koordynacyjnym. Jednak trudna sytuacja gospodarczo-polityczna kraju uniemożliwiała wdrożenie nowego programu.

Jednym z pierwszym kroków zbliżających polską lekkoatletykę do poziomu światowego była instalacja pierwszej w Polsce nawierzchni tartanowej na stadionie BKS „Skra” Warszawa. Dokonał tego ówczesny prezes PZLA, Andrzej Majkowski, współpracując z m.in. z Witoldem Gerutto. Stadion warszawskiej BKS „Skra” stał się wówczas głównym centrum lekkoatletycznych zawodów. Na tartanie odbywało się wiele mityngów, m.in.: Międzynarodowe Mistrzostwa Warszawy (od 1973), memoriały – dr. Jerzego Michałowicza oraz Janusza Kusocińskiego, Mistrzostwa Polski, Mistrzostwa Polski Juniorów, a także półfinały Pucharu Europy (1975, 1977).

Odbudowa polskiej lekkoatletyki zapoczątkowana w 1969 roku uwzględniała również odmłodzenie reprezentacji narodowej, którą nazywano wówczas „Drugim Wunderteamem” bądź też „generacją tartanową”. Napływ do sekcji klubowych pozwolił na wprowadzenie do kalendarza PZLA Ogólnopolskich Spartakiad Młodzieży.

Podczas kadencji Piotra Nurowskiego, pełniącego funkcję prezesa PZLA w latach 1973–1976, polska lekkoatletyka odniosła wiele sukcesów na arenie europejskiej oraz światowej. Dorobkiem 8 medali zakończyły się występy Polaków w HME w 1974 rok w Goteborgu.

Lekkoatletyczne ME w Rzymie w 1974 roku również należały do udanych. Reprezentacja lekkoatletów zdobyła aż 10 medali w tym: 4 złote, 2 srebrne i 4 brązowe. Kolejnym ważnym wydarzeniem w tym okresie była organizacja VI HME w wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej w Katowicach w 1975 roku, gdzie dorobek polskich lekkoatletów powiększył się o następne 10 medali.

W 1977 roku intensywny rozwój polskiej lekkoatletyki został zahamowany. Niepowodzeniem zakończyły się finały PE w Helsinkach (1977), gdzie oba zespoły uplasowały się dopiero na 5. pozycji. Z 48-osobowej polskiej reprezentacji, która wyjechała na ME do Pragi w 1978 roku zaledwie 7 zawodników znalazło się w pierwszej trójce. Pomimo niższego poziomu sportowego, jaki zaobserwowano pod koniec lat siedemdziesiątych XX wieku, udział Polaków na Igrzyskach w Moskwie w 1980 roku wzbudził radość oraz uznanie. Igrzyska te były szczególne, gdyż ze względów politycznych na zawodach nie pojawiły się reprezentacje wielu krajów, np.: Kanady, Korei Południowej, Kenii, RFN, Turcji oraz Zairu.

O ile lata siedemdziesiąte XX wieku, a przede wszystkim lata 1974–1976, napawały optymizmem, to kolejna dekada charakteryzowała się znacznym spadkiem poziomu polskiej lekkoatletyki. Zła sytuacja ekonomiczna, a także sytuacja polityczna kraju na początku lat osiemdziesiątych XX wieku wpłynęła negatywnie na działalność sportową w całym kraju. Obniżyła się również pozycja polskiej „królowej” na arenie europejskiej. W najważniejszej imprezie sezonu, w ME’1982 w Atenach, Polacy zdobyli zaledwie 4 medale. Można przypuszczać, iż poziom polskiej lekkoatletyki znacznie obniżył się także na skutek wycofania reprezentacji z udziału w Igrzyskach Olimpijskich w Los Angeles w 1984 roku. Były to kolejne igrzyska nad którymi dominowała polityka.

W analizowanym okresie czasu, „królowa sportu” na poziomie wyczynowym uprawiana była przez ok. 7700 zawodników. Z zebranych danych wynika, iż na jedną konkurencję lekkoatletyczną przypadało około 250 osób. Duże województwa jak Warszawa czy Katowice, nie miały problemu z napływem młodzieży do sekcji. Stan liczebny kadry trenersko-instruktorskiej w tych okręgach również był zdecydowanie wyższy niż pozostałych OZLA. Niekorzystnie prezentował się poziom lekkoatletyki w nowopowstałych województwach, gdzie utalentowana młodzież nie miała możliwości wyczynowego uprawiania sportu. W tych okręgach największy deficyt obserwowano w zakresie kadry szkoleniowej, obiektów, urządzeń i sprzętu lekkoatletycznego.

Zawieszenie Zarządu PZLA przed końcem kadencji w 1988 roku, przez ówczesnego przewodniczącego Komitetu Kultury Młodzieży i Kultury Fizycznej – Aleksandra

Kwaśniewskiego, nie poprawiło sytuacji polskiej lekkoatletyki, pomimo, iż w latach 1988–1989 rolę kuratora pełnił wówczas Jan Mulak – współtwórca polskiego „Wunderteamu”. Aleksander Kwaśniewski, podczas Krajowego Zjazdu Delegatów PZLA w 1989 roku, stwierdził iż kryzys w polskiej lekkoatletyce jest zdecydowanie głębszy niż wydawało się to w 1988 roku. Zapoczątkowana w 1989 roku transformacja społeczno-polityczna również nie wpłynęła na poprawę sytuacji. Na widoczną poprawę stanu sportowego i organizacyjnego w Polsce należało jeszcze poczekać.